

УДК 338.24: 339.74 (477)
DOI 10.30970/vir.2019.47.0.10989

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

НАЙБІЛЬШІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Богдан Іличок

*Національний університет «Львівська політехніка»,
вул. Митрополита Андрея, 5, м. Львів, Україна, 79013, тел. (032) 258-25-39,
e-mail: iapo.dept@lpnu.ua*

В Україні 27 років поспіль тривають катастрофічні процеси у сфері демографії, зумовлені вкрай незадовільним рівнем життя пересічних громадян.

Основною причиною існуючих проблем є зловживання керівництва держави, зокрема, у сфері банківської діяльності. Станом на березень 2019 року в Україні 52 % від обсягу кредитів, виданих населенню та підприємцям, є дефолтними на суму в 22,5 млрд дол. США.

Поряд з розграбуванням коштів населення шляхом переведення депозитів українців у дефолтні кредити, банківська мафія обдирає найбільш економічно активних українців, зокрема – підприємців, ще й через монополю високу ціну кредиту, яка реально вдвічі вища від обумовленої ринком норми. Лише за минулі 12 місяців банківська мафія безкарно пограбувала українців на 89 млрд грн. через надмірно високі ставки за кредитами, що перевищує бюджет Міністерства оборони України 2018 року, який становив 83 млрд грн.

Автором дослідження розроблено проект закону «Про штрафні банківські резерви», впровадження якого в десять разів зменшить можливості банківської мафії розкрадати ресурси банківської системи України.

Керівництво держави, парламентарі у своїй діяльності демонструють кругову поруку та небажання ліквідувати схеми грабунку українського народу.

Уряд створив віртуальну реальність, за якою банки зацікавлені вже не в кредитуванні підприємців та населення, а в купівлі Облігацій внутрішньої державної позики. Станом на квітень 2019 року Уряд залучив та розтратив через цю схему вже 28 млрд дол. США. Катастрофічна афера лише набуває поширення і її масштаби матимуть нищівні наслідки для національного господарства України, зокрема для курсу гривни щодо долара США та рівня добробуту пересічних громадян.

Розв'язання існуючих проблем пропонується через радикальне оновлення шляхом демократичних виборів складу парламенту України з подальшим усуненням найбільших проблем економічної безпеки держави.

Ключові слова: дефолтні кредити; відсоткові ставки; банківська мафія; добробут; економічна безпека.

Економічна безпека – це такий стан національної економіки, який дає змогу зберігати стійкість до внутрішніх та зовнішніх загроз і здатний задовольнити потреби особи, сім'ї, суспільства, держави [1].

Економічній безпеці притаманний інтегральний характер, оскільки вона є результатом спільних зусиль усієї нації, що проявляється через дії всіх гілок влади на всіх рівнях (від загальнодержавного до місцевого), наявних у державі сил та засобів, об'єднань громадян і окремих осіб.

Протягом останніх 27 років серед півтори сотні країн нашої планети саме в Україні відбуваються найпотужніші за темпами процеси скорочення чисельності населення.

Депопуляція українців відбувається через значне зменшення народжуваності та масовий виїзд громадян України за кордон на постійне місце проживання.

Основною причиною цієї демографічної катастрофи є незадовільний рівень життя основної частини пересічних українців, купівельна спроможність яких у 5–15 разів нижча, від аналогічного показника пересічного населення благополучних країн.

Низька купівельна спроможність пересічних українців є наслідком системного, масового та повністю безкарного грабунку мафіозними структурами природних багатств України, дрібних та середніх підприємців, робітників і селянства.

Динаміка чисельності зайнятого населення в Україні протягом 1990–2018 років відображена на рис.1.

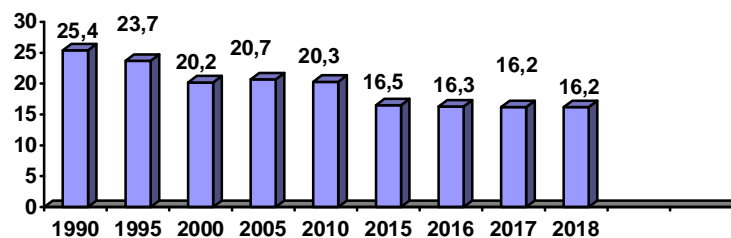

Рис. 2. Динаміка чисельності зайнятого населення в Україні, млн осіб.

Підготовно на основі: Статистичний щорічник України за 2017 рік. Державна служба статистики України. – Київ, 2018. – С. 51.

Згідно інформації, відображеної на рис.1, чисельність зайнятого населення в Україні скоротилася з 25,4 млн осіб у 1990 році до 16,2 млн осіб у 2018 році, тобто на 36,2 % [8, с. 51]. Вищенаведена динаміка потенційно через зменшення економічного життєвого простору для українців провокує скорочення чисельності населення з 51,8 млн осіб у 1990 році до 33 млн осіб на даний час (51,8 млн осіб x 0,638 – коефіцієнт зміни чисельності зайнятих). А якщо

врахувати, що в сільському господарстві є понад 1,5 млн осіб «самозайнятих», які ведуть асоціальний спосіб життя та не придатні вже до будь-якої системної праці, то загальний показник зайнятості у 2018 році складе не більше 14,7 млн осіб, а вищенаведена потенційна чисельність населення зменшиться до 30,0 млн українців. Така інформація є шокуючою.

Експерти Світового економічного форуму вже декілька років поспіль констатують, що в Україні найбільшою проблемою державного управління є неефективне використання ресурсів банківської системи держави [2].

Йдеться про розкрадання кредитних ресурсів банків шляхом видачі кредитів завідомо неплатоспроможним боржникам під фіктивні застави. Згідно з даними НБУ, відображеними у таблиці 1, станом на 1 березня 2019 року обсяги дефолтних кредитів у банківській системі України сягають 607 млрд грн., що становить 22,5 млрд дол. США. А середній рівень дефолтних кредитів у банківській системі України становить 52 % [3].

Таблиця 1

Динаміка частки протермінованої заборгованості за кредитами в загальному обсязі кредитів, виданих банками України (01.2018–03.2019)

№ з/п	Показник	Значення показників, станом на 1 число місяця			
		01.2018	07.2018	01.2019	03.2019
1	Обсяг виданих кредитів, млрд грн	1090	1124,6	1194	1162,5
2	Обсяг працюючих кредитів, млрд грн	495	498,5	563,3	555,2
3	Обсяг дефолтових кредитів, млрд грн	595	626,1	630,7	607,3
4	Частка протермінованої заборгованості за кредитами в загальному обсязі кредитів, %	54,5	55,7	52,9	52,2

Підготовлено на основі: Показники банківської системи. Обсяги активних операцій та частка непрацюючих активів в цілому по системі [37].

Наскільки існуючий стан справ відповідає нормативам економічної безпеки України?

Міністерством економічного розвитку та торгівлі України затверджені нормативи економічної безпеки держави, зокрема – банківської безпеки [4].

Банківська безпека – це рівень фінансової стійкості банківських установ країни, що дає змогу забезпечити ефективність функціонування банківської системи країни та захист від зовнішніх і внутрішніх дестабілізуючих чинників незалежно від умов її функціонування [4].

Згідно з вищенаведеними нормативами, оптимальним рівнем банківської безпеки є частка протермінованої заборгованості від 0 до 2 % за кредитами в загальному обсязі кредитів, наданих банками резидентам України; задовільним

рівнем – у понад 2 і до 3 %; незадовільним рівнем – у понад 3 і до 4 %; небезпечним – у понад 4 і до 5 %; критичним – у понад 5 і до 7 % [4].

З огляду на те, що рівень дефолтних кредитів у загальному обсязі кредитів, наданих банками резидентам України на 1 березня 2019 року становить 52 %, можна стверджувати, що банківська система України перебуває в стані краху, адже фактичний рівень дефолтних кредитів майже у 7,5 раза перевищує їхню критичну норму.

Неефективне використання ресурсів банківської системи держави спричиняє банкрутство розкрадених комерційних банків. Державні банки, знекровлені дефолтними кредитами, систематично потребують та отримують з Державного бюджету десятки мільярдів гривень на докапіталізацію та далі «роздаровують» мільярдні кредити завідомо неплатоспроможним боржникам під фіктивні застави.

Наголосимо, що керівництво банків грубо порушує не лише закони України, а й внутрішні нормативні документи та не подає в суд на боржників. Стягнення заборгованостей через суди нереально, з огляду на те, що основна маса застав під дефолтними кредитами є фіктивними та не покривають і 15 % від тіла кредиту, про що свідчать результати продажу Фондом гарантування вкладів заставного майна боржників-дефолтників збанкрутілих банків [5].

Наприклад, в Ощадбанку, згідно з даним НБУ, станом на початок 2019 року рівень дефолтних кредитів становив 70 %, тобто вдесятеро вищий від критичного нормативу й сягає 3,5 млрд. дол. США [3].

Основною причиною дороговизни кредитних ресурсів в Україні є монопольна змова банківської мафії. Адже за ситуації, коли 52 % від обсягу виданих кредитів є дефолтними, решта 48 % сумлінних боржників змушені платити не лише за себе, а й за дефолтні кредити.

Тобто, поряд з розграбуванням коштів населення шляхом переведення депозитів українців у дефолтні кредити, банківська мафія обдирає економічно активних українців, зокрема – підприємців, ще й через монопольно високу ціну кредиту.

Згідно з загальноприйнятими нормативами, ціна кредиту має становити 6 % річних плюс очікуваний темп інфляції. Якщо у Євросоюзі річний темп інфляції менший 1 %, то ціна кредиту становить близько 7 % річних.

В Україні 2018 року темп інфляції становив 9,8 %. Ціна кредиту мала б становити базових 6 % плюс 10 % темпу інфляції, що дорівнює 16 % річних. Натомість сумлінні українці платили банкам в середньому вдвічі вищу плату від ринкової – 32 % річних. Враховуючи, що реально діючих кредитів в Україні станом на 1 березня 2019 року видано на суму в 555 млрд грн, то банківська мафія лише за минулі 12 місяців безкарно здерла з українців додатково близько 89 млрд грн (555 млрд грн x 0,16), що перевищує бюджет Міністерства оборони України 2018 року, який становив 83 млрд грн.

На даний час банками наполегливо рекламуються споживчі кредити під 4,5 % в місяць, що в річному еквіваленті становить 54 %. Це у 8 разів дорожче, ніж у благополучному Євросоюзі. Хіба це не наглий грабунок?

Вищенаведені два шляхи схеми грабунку України постійно діють протягом останніх 28-ми років та вже знекровили національний господарський комплекс на понад 150 млрд дол США. Левова частка коштів, вкрадених в українців, відразу шахраями-боржниками та їхніми покровителями-банкірами і правоохоронцями конвертується в світові валюти та виводиться за межі України [6].

Без наведення елементарного порядку в банківській системі України, усі розрекламовані «грандіозні» економічні реформи не зупинять процеси зубожіння та депопуляції пересічних українців.

Найжахливіше те, що за злочинну безкарну діяльність банківської мафії платить увесь український народ, держава Україна.

По-перше, кошти вкладників банків систематично переводять у дефолтові кредити в особливо великих масштабах – сотні мільярдів гривень щороку.

По-друге, вкрадені через дефолтні кредити кошти негайно конвертують у долари та виводять на закордонні рахунки. В такий спосіб погіршується стан на валютному ринку та спричиняється знецінення гривні щодо інших валют.

По-третє, внаслідок крупномасштабного виведення фінансового ресурсу (близько 5 млрд дол США щороку) за межі України, відбувається скорочення сукупного попиту, що гальмує природній процес до ринкового (природнього) відновлення національного господарства та спричиняє скорочення кількості робочих місць, чим щороку виштовхуються за межі України сотні тисяч економічно-активних українців.

По-четверте, майно та зобов'язання збанкрутілих розкрадених банків передають державному Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, який спроможний повернути вкладникам депозити лише за рахунок коштів з держбюджету. Адже, як зазначалося вище, фіктивні застави під дефолтні кредити покривають в середньому не більше 15 % від тіла виданих кредитів.

З метою зменшення в банківській системі України обсягів та рівня дефолтних кредитів, а також унеможливлення тривалого та крупномасштабного переведення депозитів вкладників банків у дефолтні кредити необхідно внести зміни до чинного законодавства.

Автором дослідження розроблено проект Закону «Про штрафні банківські резерви», імплементація якого у десять разів зменшить наявні нині масштаби розкрадань у банківській системі держави, і це за існуючих проблем діяльності правоохоронних органів України. Бюджет щороку зекономить в середньому до 120 млрд грн, які не треба буде згодом виділяти Фонду гарантування вкладів на повернення вкладникам збанкрутілих банків їхніх заощаджень.

Проект Закону пройшов розгляд фахівцями НБУ [7], розісланий автором дослідження усім керівникам фракцій парламентської більшості, заступнику голови парламентського комітету з питань фінансової політики і банківської діяльності та ще понад 20-и народним депутатам України, які є дуже активними в медіа. Жоден з адресатів не виконав норми Закону «Про звернення громадян» та навіть не дав відповіді на офіційні звернення від імені голови комісії з питань законності, правопорядку та боротьби з корупцією

Громадської ради при Львівській обласній державній адміністрації, обов'язки якого на громадських засадах виконує автор данного дослідження.

Впровадження впровадження зазначеного вище проекту Закону потребує відповідної політичної волі керівництва держави, зокрема, більшості парламенту України.

Наразі є всі підстави стверджувати, що про жодну політичну волю до наведення порядку в державі з боку вищезазначених осіб та керівництва держави не йдеться. Навпаки. Уряд створив віртуальну реальність, за якою банки зацікавлені вже не в кредитуванні підприємців та населення, а в купівлі Облігацій внутрішньої державної позики. Станом на квітень 2019 року Уряд залучив та розтратив через цю схему вже 28 млрд дол США [8]. Катастрофічна афера лише набуває поширення і її масштаби матимуть нищівні наслідки для національного господарства України, зокрема для курсу гривни щодо долара США та рівня добробуту пересічних громадян. Питання лише за тим, щоб тільки відбулася чергова Азійська чи Латиноамериканська фінансова криза, на яку можна списати чергову фінансову катастрофу в Україні, як це, наприклад, відбулося у 1998 р. чи 2014 р.

Зупинити усю цю цинічну системну наругу над українським народом спроможні триста патріотів, які присягнуть на Святому Письмі вірою та правдою служити українському народові, прийдуть шляхом демократичних виборів до Верховної ради та наведуть порядок у державі.

Це цивілізований шлях до побудови ЗАМОЖНОЇ, МОГУТНЬОЇ, СОБОРНОЇ України, якою по-праву гордяться громадяни України та за яку й нині віддають життя пограбовані та зневажені олігархічною мафією ЗАХИСНИКИ УКРАЇНИ.

Протягом попередніх століть та тисячоліть країна хліборобів, гончарів і ковалів вже поглинула численні орди окупантів. Український світ поглине і нинішніх шахраїв та кримінально-терористичні угруповання. Щоб ціна перемоги була меншою, українським патріотам в співпраці з Церквою слід робити правильні висновки з попередніх прорахунків.

Після гучних тріумфів перемог та тужливої розпуки від жажливих невдач українцям вже час перестати кидатися у крайнощі й почати системно та наполегливо працювати для торжества української справи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Іличок Б. І. Соціальна безпека України – тенденції та потенціал розвитку / Б. І. Іличок // Інтелект XXI : Науковий економічний журнал / Національний університет харчових технологій, Громадська організація «Інститут проблем конкуренції». – 2016. – № 6. – С. 96–107.
2. Позиція України в рейтингу країн світу за індексом глобальної конкурентоспроможності 2017–2018 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://edclub.com.ua/analityka/pozyciya-ukrayiny-v-reytingu-krayin-svitu-za-indeksom-globalnoyi-konkurentospromozhnosti>.
3. Показники банківської системи. Обсяги активних операцій та частка непрацюючих активів в цілому по системі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id.

4. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України 29.10.2013 No 1277 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://cct.com.ua/2013/29.10.2013_1277.htm.

5. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.fg.gov.ua/dostup-do-publichnoi-informatsii>.

6. З 1991 року з України в офшори вивели капіталу на суму \$ 148 млрд – економіст [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.dt.ua/ECONOMICS/z-1991-roku-z-ukrayini-v-ofshori-viveli-kapital-na-sumu-148-mlrd-ekonomist-238166_.html.

7. НБУ. Лист №18-0007/15043 від 19.03.2019.

8. Міністерство фінансів України. Борг. ОВДП [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.minfin.gov.ua/news/borg/rezultaty-auksioniv>.

9. Статистичний щорічник України за 2017 рік. Державна служба статистики України. – Київ, 2018. – 541 с.

Стаття надійшла до редколегії 30.08.2019

Прийнята до друку 10.09.2019

THE GREATEST PROBLEMS OF ECONOMIC SECURITY OF UKRAINE

Bogdan Pychok

*National University «Lviv Polytechnic»,
12, Bandera Str., Lviv, Ukraine, 79013, tel. (032) 258-25-39,
e-mail: iapo.dept@lpnu.ua*

In Ukraine, 27 years in a row, catastrophic processes in the field of demography are continuing, which are caused by an extremely unsatisfactory standard of living for ordinary citizens.

The main reason for existing problems is the abuse of state leadership, particularly in the banking sector. As of March 2019, in Ukraine, 52 % of the volume of loans granted to the population and entrepreneurs, is \$ 22.5 billion in default.

Along with the plunder of the population's funds by transferring Ukrainians' deposits into defaulted loans, the banking mafia strips out the most economically active Ukrainians, in particular entrepreneurs, also because of the monopoly high price of a loan, which is actually twice as high as the market-determined norm. Only in the past 12 months, the banking mafia has impunity plundered Ukrainians by 89 billion hryvnia because of excessively high interest rates on loans, which exceeded the budget of the Ministry of Defense of Ukraine in 2018, which amounted to 83 billion hryvnia.

The author of the study developed a draft law «On Penal Bank Reserves», the introduction of which will reduce ten times the possibilities of the banking mafia to plunder the resources of the banking system of Ukraine

The leadership of the state, parliamentarians in their activities demonstrate a solid commitment and unwillingness to eliminate the schemes of robbery of the Ukrainian people.

The government has created a virtual reality, according to which banks are no longer interested in lending to entrepreneurs and people, but in the purchase of Bonds of an internal state loan. As of April 2019, the government attracted and spent \$ 28 billion through this scheme. The catastrophic scam is only gaining momentum and its scale will have devastating consequences for the national economy of Ukraine, in particular for the hryvnia against the US dollar and the welfare of ordinary citizens.

The solution of existing problems is proposed through a radical renewal by democratic elections of the parliament of Ukraine, further eliminating the greatest problems of the economic security of the state.

Key words: default loans; interest rates; banking mafia; welfare; economic security.